

Asia: VN/18946/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit esityksen lakipykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin

Luvussa 2 ”Nykytila ja sen arviointi” sivulla 3 mainitaan, että vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset ja opintokeskukset. Tilastokeskus huomauttaa, että vapaan sivistystyön koulutusta voidaan järjestää myös esim. ammatillisissa oppilaitoksissa, joihin vapaan sivistystyön oppilaitos on aiemmin yhdistynyt.

Sivuilla 4-5 on tilastotietoja vapaan sivistystyön koulutuksesta vuodelta 2018. Seuraavassa ovat tiedot vuodelta 2019. Tilastokeskuksen koulutustilastojen mukaan vapaana sivistystyönä järjestettyyn aikuiskoulutukseen osallistui vajaa 1,6 miljoonaa opiskelijaa vuonna 2019. Kun sama henkilö otetaan opiskelijamäärässä huomioon vain kerran, netto-opiskelijamääräksi saadaan lähes 900 000 henkilöä. Opetustunteja kertyi vapaana sivistystyönä järjestetyssä koulutuksessa runsaat 2,7 miljoonaa opetustuntia, mikä on vajaa puolet kaikista oppilaitosten tutkintoon johtamattoman koulutuksen opetustunneista vuonna 2019.

Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia lakimuutoksen käytännön toteuttamiseen, kuten vapaatavoitteisen koulutuksen tallentamisen vaatimiin taloudellisiin vaikutuksiin?

-

Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia lakimuutoksen käytännön toteuttamiseen, kuten vapaatavoitteisen koulutuksen tallentamisen vaatimiin teknologisiin edellytyksiin tai siihen, ettei esityksessä mainittuihin opintosuoritustietoihin sovellettaisi laissa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017) säädettyä 10 §:ä eikä 29 § 2 ja 4 momentteja tietojen luovuttamisesta tietovarannosta?

Luvussa 4 ”Ehdotukset ja niiden vaikutukset” sivuilla 5-6 todetaan, että vapaan sivistystyön vapaatavoitteisten koulutustietojen luovuttaminen mm. tilastointikäyttöön suljettaisiin pois, sillä viranomaistarpeiden sijaan uudistuksella tavoitellaan opiskelijan edun toteutumista osaamisen näkyväksi tekemisen kautta. Tilastokeskus tekee tilastoja vapaan sivistystyön koulutuksesta. Tilastolaissa (23.4.2004/280) todetaan, että hankittaessa tietoja tilastojen laatimista varten tulee ensi sijassa käyttää hyväksi julkishallinnon tehtävien hoitamisessa kertyneitä syntyneitä tietoja (4 §). Lisäksi valtion viranomaiset ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot hallussaan olevista tietoaaineistoista mm. koulutuksesta (14 ja 15 §). Tilastokeskus esittää, että vapaan sivistystyön koulutuksen tietojen luovuttamista valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä tilastointikäyttöön ei estettäisi.

Luvussa 4 sivulla 6 valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi oppilaitoksen ylläpitäjälle velvollisuus tallentaa esityksessä ehdotettavat tiedot uuden oppivelvollisuuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettussa koulutuksessa olevista opiskelijoistaan. Tilastokeskus haluaa varmistaa, että nämä tiedot oppivelvollisista, jotka osallistuvat kansanopistossa järjestettävään koulutukseen, jossa noudatetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisia aikuisten maa-hanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai Opetushallituksen laatimaa maahanmuuttajille tarkoitettua koulutuksen opetussuunnitelmasuosituksia, ovat saatavissa tilastointitarkoituksiin. Tilastokeskus tarvitsee tietoja peruskoulun päättäneiden jatko-opintoihin sijoittumisen seurantaan.

Kun Koski-tietovarantoon liittyvää lainsäädäntöä uudistetaan, Tilastokeskus pitää tärkeänä, että kaikki tutkintoon johtava koulutus esi- ja perusopetus mukaan lukien sisällytettäisiin Koski-tietovarantoon ja luovutettaisiin tilastointikäyttöön riippumatta siitä, onko koulutus opetushallinnon alaista koulutusta vai ei. Näin välttyttäisiin erillisiltä Koski-tietovarannon täydennyskeruilta.

Kommentit esityksen muihin vaikutusten arviointeihin

-

Kommentit esityksen tietosuoja- ja tiedonhallintavaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia lakimuutoksen käytännön toteuttamiseen, kuten opiskelijalta edellytettävään pyyntöön?

-

Muut kommentit

Tilastokeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamiseksi.

Tiivistelmä lausunnosta:

Tilastokeskus tekee tilastoja vapaan sivistystyön koulutuksesta. Tilastokeskus esittää, että vapaan sivistystyön koulutuksen tietojen luovuttamista valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä tilastointikäyttöön ei estettäisi.

Tilastokeskus haluaa varmistaa, että tiedot oppivelvollisista, jotka osallistuvat kansanopistossa järjestettävään koulutukseen, jossa noudatetaan ko-toutumisen edistämistä annetun lain mukaisia aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai Opetushallituksen laatimaa maahanmuuttajille tarkoitettua koulutuksen opetussuunnitelmasuosituksia, ovat saatavissa tilastointitarkoituksiin.

Kun Koski-tietovarantoon liittyvää lainsäädäntöä uudistetaan, Tilastokeskus pitää tärkeänä, että kaikki tutkintoon johtava koulutus esi- ja perusopetus mukaan lukien sisällytettäisiin Koski-tietovarantoon ja luovutettaisiin tilastointikäyttöön riippumatta siitä, onko koulutus opetushallinnon alaista koulutusta vai ei.

Orjala Helvi
Tilastokeskus

Rautanen Riikka
Tilastokeskus - Yhteiskuntatilastot / Tieto- ja tilastopalvelut